

na dobrobit opstanka hrvata

Župa u Orebici prema popisu ima oko 2150 vjernika. Statistički gledano, župa raste. U prošoj godini bila su 22 krštenja, 10 vjenčanja i 15 sprovoda. Uz to, statistika bilježi 33 pravopričešnika i 28 krizmanika. Dakle vidljivo je da je više pravopričešnika, što je za župu jako važno jer to jamči opstanak života u mjestu, pa čak i njegov razvoj.

• Župna crkva resi orebiku ljetopu

Vlado Čutura

Na južnom dijelu Lijepa Naše smještio se poluotok Pelješac. Drugi po veličini hrvatski poluotok resi prirodną raznolikost, razigranost mora i sunca, polja, vinograda, niskoga raslinja. O njegovoj prošlosti svjedoče netaknuti kameni nijemci svjedoci, kao i oni koje je klesala ljudska ruka i pretvarala u umjetnička djela. Pelješac s najvišim vrhom Sveti Ilijia, koji se uzdiže na 961 metar nadmorske visine, omeđen je kanalima i zavješnjima, počevši sa sjevera neretvanskim, malostonskim, mljetanskim i pelješanskim. Svojom ljetopomnom na površini od 348 četvornih kilometara i dužinom od 77 kilometara privlači značajnike. Mljet je u prošlosti često bio meta osvajačima. Povijest mu seže u duboku prošlost, prema zapisi postojala je tu kršćanska zajednica još od ranih kršćanskih dana, a povjesničari donose da je to od IV. stoljeća. U samostalnoj Hrvatskoj pripada Dubrovačko-neretvanskoj županiji, a u crkvenom ustroju Dubrovačkoj biskupiji. Zaseban je dekanat, a najveća župa na Pelješcu posvećena je Mariji Pomoćnici Kršćana u Orebici, živahnom mjestu, punom mladosti i vrednine. Svojim primjerom Orebić pobija sve medijske pesimizme. Trajetki ga spašaju s Korculom, a prema popisu stanovništva iz 2011. godine općina je imala 4104 stanovnika.

Najljepše mjesto u monarhiji

Samozatajni orebički župnik don Marko Stanić, koji se pokažao kao graditelj, obnovitelj, prosvjetitelj, iškustveni pastoralac, navodi povijesnu

zgodu kad je car Franjo Josip došao u Orebic 1875. na otvaranje brodogradilišta Pelješkoga pomorskih društava te je rekao da mu je to najljepše mjesto u monarhiji. Orebčka ljeputa kroz povijest se dopunjivala novim stanovništvom. Koliko je Orebic značajan potvrđuje i povijesni podatak daje 1948. biskup Pavao Butorac nakon ratnih godina križma u Orebicu gotovo 1000 krizmanika sa zapadnog Pelješca i nekih župa otoka Korčule. Župnik Stanić, koji je nekoč bio u Korčuli, Janjinu, navodi da se to mjesto puno promijenilo posljednjih pedeset go-

dina, posebno otkako je došlo do hrvatske samostalnosti. »Danas župa prema popisu ima oko 2150 vjernika. Statistički gledano, župa raste i to je ohrabrujuće. U prošoj godini bila su 22 krštenja, 10 vjenčanja i 15 sprovoda. Uz to, statistika bilježi 33 pravopričešnika i 28 krizmanika. Dakle vidljivo je da je više pravopričešnika, što je za župu jako važno jer to jamči opstanak života u mjestu, pa čak i njegov razvoj. Župnik Stanić ističe da s toga aspekta promatra župu i mjestu u kojima je djelovan. Svojim iznimnim pastoralnim radom prilagodava se potreblama vjernika, pa tako i u Orebici.

»Imam puno povjerenje u suradnike«

»Uvažavam razlike i nastojim uvijek pomoći koliko god mogu, zapravo razumjeti ljudske teškoće današnjice. Tu mi puno pomažu i suradnici u koje imam puno povjerenje. Bez njih bi sve to puno teže ili bolje rečeno teško išlo... Tu se puno ljudi doseljavalo i doselilo iz okolnih mjesti, zatim iz Dalmacije, Hercegovine. Jako su vezani za Crkvu, jer to su imali usadeno u sebi i prije. Gledajući s liturgijskoga stajališta, tu nema liturgijske tradicije, jer Orebic je bio mjesto kapetana, pomoraca. To je bilo malo mjesto koje se počelo širiti i naseljavati posljednjih pola stoljeća, a ekspanzija je nastala posljednjih 30 godina, posebno poslije i vrijeme Domovinskoga rata. Primjerice, već je četvrti titular župe promjenjen u posljednja četiri i pol stoljeća, a to puno govori o tradiciji. Danas je župa posvećena Pomoćnici Kršćana. Sjedište župe je nekoč bilo izvan Orebica, u selu. No kako se formiralo mjesto, tako i Crkva prilagođavala. Tako je i danas. Treba ljudima pomoći da nadu smisao, da nadu Božu koji će ih voditi kroz život u današnjem vremenu kad je niz ponuda i različitih vrijednosnih sustava koji zburuju ljudi. Bog je jedini, on je taj koji vodi svijet i nastojim raditi na tome da ljudi to shvate.«

Župnik Stanić napominje da je tako dobro prihvaćen u župi Orebic koja se razvija u pozitivnom smjeru. Istačje da je tu još sve pozitivno jer ljudi se međusobno poznaju, međusobno dijele svoje teškoće, rješavaju probleme. »Graditi Orebic ne-

»Povezanost ljudi s crkvom ovisi o kućnom odgoju, tj. o roditeljima, djedovima i bakama koji imaju tradiciju pohađanja misa i sudjelovanja u životu župe. A manji postotak utjecaja svakako imaju župnici i vjeroučitelji, što je vjerojatno i u slučaju naše župe. Predstavljanje Boga kao čiste ljubavi koja oprašta puno više privlači ljude i djecu Crkvi, a posebno ako to imamo u liku župnika koji svakodnevno gledamo», navodi vjeroučiteljica Damjanović Tolj.

planski je izgrađen, jer kako se tko doseljavao, tako je gradio objekte, jer to su ljudi činili prema svojim mogućnostima. Tako i danas ima kuću do kojih, ne daj Bože da zatreba, ne može doći htita pomoći s vozilom. Nekad je bila samo jedna ulica, a onda su u gradnji svi radili onako kako su mogli. Izgradnja je nova i moderno opremljena osnovna škola za 250 učenika, a 70-ak učenika pohađa glazbenu školu. Ovaj kraj ima svijetu budućnost, ali trebalo bi izmjestiti trajektno pristanište Orebic - Korčula, da se rastereti samo mjesto. Uz turizam koji je sezonski, stanovnici se bave vinogradarstvom, maslinarstvom i površtarstvom. Sve je više proizvodčaka kvalitetnih i prepoznatljivih vina, što je karakteristično za ovo područje. Ostvaruju se poticaji, mlađi se uključuju i organiziraju poljoprivredna gospodarstva. Tu se može sve kupiti jer je stotinjak trgovina, koje imaju sve od igle do automobilika.«

Primjer organizirane župne zajednice

Pod vodstvom župnika Stanića uređena je crkva, obnovljeni su i održavaju se sakralni objekti, izgrađena je vjeroučna dvorana, uređeno

parkiralište za župljane pokraj župnoga dvora. Župnik posebno naglašak stavlja na živu Crkvu, na zajedništvo i okupljanje. Živa zajednica aktivna je na svim razinama, počevši od ekonomskoga župnoga vijeća koje uz župnika ima pet članova. U župnom je pastoralnom vijeću uz župnika i franjevac o. Šimun Romić koji je gvardijan svetišta Uznesenja Marijina koje se nalazi na području župe te još 20 članova. Župni Caritas vodi Marija Kordić uz šest članova. U župi su tri pjevačka zbora, a mješoviti zbor Pomoćnice Kršćana vodi dominikana s. Anita Sučić te okuplja 30-ak članova. Djeluje zbor mlađih sa 12 članova i dječji zbor koji okuplja dvadesetak članova, a vodi ih prof. Marina Šabić. Aktivna ministranstva skupina ima tridesetak članova. Župa ima i svojih petnaestak čitača, koji se izmjenjuju. Uz redovite pobožnosti, u župi djeluju i molitvena zajednica s dvadesetak redovitih članova. Slave se dvije mise nedjeljom, jedna u župnoj crkvi, a druga kod franjevaca u svetištu. »Saradnja je izvrsna s franjevcima, a svetište Uznesenja Marijina odnedavno su preuzeeli članovi Hercegovačke provincije. Tamo djeluju o. Šimun Romić, koji je upravitelj samostana, i fra Milan Jukić, koji je čuvat muzeja i galerije.

Sve je uređeno i obnovljeno još za fra Petra Perkovića. Tamo se slavi misa u isto vrijeme kad i u župnoj crkvi. No u župnoj crkvi su krštenja, prve pričestije, križma, a za ostalo se dogovaramo. « Župnik Stanić navodi da se cijela župna zajednica dopunjava, suradnja je izvrsna.

Vjeroučiteljice puno pomažu

Među ministrami najstariji je Antonio Šundrića koji ide u 1. razred gimnazije u Korčuli. »Ma nas do tridesetak ministranata, a veći na je ministranata mlada od mene», navodi Šundrića. »Okupljamo se redovito, služimo, družimo i rasporuđujemo tko će što raditi u službi za vrijeme ministiranja.«

Dominikanica s. Anita Sučić iz samostana iz Korčule vodi mješoviti pjevački zbor. »Uglavnom su tu amateri, a kad vidim s kojim žarom stupaju, i mene to raduje.« Ona predaje vjeronauku u osnovnoj školi na Korčuli, a u Orebicu vodi zbor. »Dolazim povremeno, zapravo kad su probe, misa ili neka druga slavlja. Jako su otvoreni za liturgiju, za molitve, za misu. Redovito su na probi. Tu su i vjeroučiteljice koje mi pomažu u okupljanju, pa smo tako suradnjom podigli solidan zbor.«

U župi je aktivna Marina Damjanović Tolj, koja od udaje 2002. živi u Orebicu. »Imam bližanke srednjoškolke, Blanku i Magdalenu, koje su od početka školske godine 2017./2018. kod djeđa i bake u Slavonskom Brodu radi pohađanja škole«, svjedoči vjeroučiteljica Damjanović Tolj. »Rodom sam iz Rušćice pokraj Slavonskoga Broda, gdje sam završila osnovnu i

• Dio članova mješovitoga župnoga zboru

● Novi članovi župne zajednice jamče budućnost

hrvatskoga optimizma

srednju školu. Nakon opće Gimnazije „Matija Mesić“ završila sam teologiju na KBF-u Zagrebu. Kao vjero- učiteljica zapošljala sam se u Srednjoj školi Korčula i Osnovnoj školi Petra Kanavelića na Korčuli. Danas radim u Osnovnoj školi Orebic i Osnovnoj školi Kuna na Pelješcu. Aktivna sam članica župe i nastojim, i kao vjero- učiteljica i kao vjernica, primjerom i poučavanjem u školi prenositim životne i kršćanske vrijednosti mlađim naraštajima našega mjesta. Ištice da je Orebic, kao i sva manja južnodalmatinska naselja, mjesto sezonskoga karaktera s oko 2000 stanovnika.

»Sve imamo prednost, ponajprije manja zajednica u kojoj ljudi žive jednostavnim životima u dobrim međuljudskim odnosima. Orebic se u našoj županiji posebno ističe u poljoprivredi i turizmu. Kao mjesto za kvalitetan odgoj djece isprofilirali smo se i pozitivnim demografskim pokazateljima i naselje Orebic ima svijetu budućnost razvoja u svim sferama, ali nažalost na štetu okolnih ruralnih sredina«, svjedoči vjero- učiteljica, koja je ujedno izvanredna djeliteljica pričest. »Povezani su ljudi s crkvom ovisi o kućnom odgoju, tj. o roditeljima, djedovima i bakama koji imaju tradiciju pohadjanja mise i selovanjelja u životu župe. A manji utjecaj svakako imaju župnici i vjero- učitelji, što je vjerojatno i u slučaju naše župe. Predstavljanje Boga kao čiste ljubavi koja opršta puno više privlači ljude i djecu Crkvi, a posebno ako to imamo u liku župnika koji svakodnevno gledamo.« Pojašnjavajući svoju ulogu izvanredne djelite- lije pričest, vjero- učiteljica navodi da su župljeni vrlo brzo prihvatali da žena dijeli pričest. »A kako sam uključena u druge župne aktivnosti, ta nova aktivnost nije bila sporna. Ni u mojem ni u slučaju druge vjero- učiteljice. Općenito, župljeni su u nekim stvarima, o pitanjima odnosa vjere i života, možda i otvoreni u razgovoru s nama vjero- učiteljima nego sa svećenicima, tako da je suradnja i komunikacija, na obostranu zado- voljstvo, vrlo otvorena i zbog toga i učinkovita. Vrlo lako uspijevamo organizirati humanitarne događaje, u koje se rado uključuju svi župljeni, napose privatnici, obrnici, udruge, klape, a i druge obitelji svojim novčanim prilozima.« Nadalje svjedoči da svojim načinom života i rada na-

SAMOSTAN SA CRKVOM BI SAGRADJEN POD DUBROVAČKOM REPUBLIKOM GOD 1470

● Fra Šimun Romić i fra Milan Jukić odnedavno vode franjevački samostan

Čuvaju umjetničko i promiču duhovno blago

— Na prelijepom vidikovcu s kojega pogled puca na more i otok Korčulu te okolno mjesto nalazi se franjevački samostan Gospe od Andela te crkva Uznesenja Marijina i groblje. Samostan se izdiže 150 metara iznad mora, odnedavno su se nastanili franjevi Hercegovačke provincije koji su ga preuzeuli od franjevaca Provincije sv. Jeronima. Samostan je uređen, a posebno ga rese muzej i galerija, o čemu vodi brigu fra Milan Jukić. Upravitelj samostana je o. Šimun Romić. Samostan u muzeju i galeriji čuva brojne umjetničke i povijesne vrijed-

nosti. Upravo je pri dovršetku i izgradnji prostorija za smještaj desetak osoba koja će moći naći duhovni mir u današnjem užurbanom svijetu.

Prije dolaska hercegovačkih franjevaca 2016. crkva je obnovljena i dovršena je muzej pod vodstvom fra Petra Perkovića. »Mi spadamo pod župu Orebic - Mariju Pomoćnicu Kršćana«, navodi gvardijan o. Romić. »Redovito je i kod nas misa na kojoj se okupi od 150 do 200 vjernika. U dogovoru sa župnikom i u izvrsnoj suradnji nastojimo ići u susret jednog drugima na dobrobit vjernika.«

sto biti što bolji primjer. »Budući da sam vjero- učiteljica, moja aktivnost najviše je vezana uz školu i školsku djecu. Organizirali smo razne humanitarne akcije u kojima smo prikupljali novac za Unicefov projekt Škole za Afriku, školovanje djece u Lower Subukiji u Keniji hrvatskoga mističkoga centra koji vodi fra Miro Babić, za izgradnju crkve u Ruandi. Sve je to u suradnji s našim župnikom i drugim župljanima.«

Anita Vidović-Vranješ također je vjero- učiteljica. »U Orebicu se povećava broj djece, izgrađena je nova škola. To znači da u današnje vrijeme, kada se svagdje oko nas piše o depopulaciji stanovaštva u Hrvatskoj, ugodno je, ali

i neobično čuti i uočiti da se u nekom mjestu kao što je Orebic povećava broj djece i da se i zbog toga morala izgraditi nova škola. Naravno da to budi optimizam i nadu da situacija ipak može krenuti na bolje. Jasno je da je obrazovanje i izgradnja škola jedan od segmentata oporavka društva. Moje se aktivnosti kreću od župnih humanitarnih akcija pa sve do katehetskoga djelovanja vezana za uzast školske djece. Moram izraziti zadovoljstvo što je danas vjera mladima i te kako bitna i važna. Mladi se sve više okreću vjeri, prepoznaju njezine vrijednosti, istražuju je. Nije teško prepoznati da molitva kreće iz obitelji, i u zadnje vrijeme uočavam učestaliju molitvenu obiteljsku aktivnost. Kad smo bili djeca, nije bilo toliko mogućnosti.«

Aktivna župljanka Tereza Lolić Kristićević članica je molitvene zajednice, majka je troje djece i sada je

na porodiljinom dopustu, a postruci je enolog. »Tu sam rođena, tu živim. Rode na sam 1981., a od moje generacije barem nas je polovica tu ostala

iли se vratila nakon školovanja. Kad sam željela upisati fakultet, promisljala sam da je dobro biti enolog, jer vinogradarstvo se širilo. Nekoliko godina kasnije više je mlađih s ovih područja upisalo enologiju i okretnulo se proizvodnji ili obiteljskim gospodarstvima. Posebno me raduje što mlađe obitelji imaju troje i više djece. Svi smo na neki način povezani s Crkvom. Tu se uistinu nude puno sadržaja, a posebno nas okuplja naš župnik don Marko, otvoren je za naše potrebe. Dolazim u molitvenu zajednicu koja okuplja dvadesetak članova, ovisno o liturgijskoj godini. Primjerice, svibanj nam je pun duhovnih sadržaja.«

U manjem mjestu čovjek nije broj

Mlade vodi Marina Šabić. Osnovnu školu završila je u Orebicu, gdje je odrasla. Srednju Umjetničku školu završila je u Dubrovniku, a Glazbenu akademiju u Splitu.

»Radim u Osnovnoj školi Orebic i u srednjoj školi u Korčuli kao profesorica glazbe. Kao nastavnica vidim napredak našega mjeseta u smislu broja djece. Zadnjih godina Orebic se razvio, postaje sve veće mjesto i centar Pelješca, što svjedoči i nova škola koja odgovara potrebi djece za većim prostorom i više popratnih sadržaja. Život u Orebicu je lijep i mlađe obitelji imaju razloga ostati ovdje. Ja prva ne mogu zamisliti da bih živjela u većem gradu gdje bih bila 'broj'. Život u malom mjestu pruža mala zadovoljstva, veću povezanost sa župom, ljudima i prirodom. Posljednjih se godina osjeti djelovanje naše molitvene zajednice. Sve se veći broj župljana uključuje u župne aktivnosti, a polako dolaze i mladi, koji imaju velik utje-

caj jedni na druge te polako uvode i ostalu mladost u crkvu. Srećom, jedna takva dobra ekipa ostala je u Orebicu i završava srednju školu u Korčuli. Osnovali smo Žbor mlađih Pomoćnice Kršćana. Pjevamo na nedjeljnoj popodnevnoj misi te nas često zovu da uljepšamo vjenčanja. Trudimo se imati probe jednom tjedno, no nekad ne uspijemo. Odatljiv župljana je velik zadnjih godina, zahvaljujući našemu dobromu don Marku koji se zna približiti svakomu, od ministranstra, pjevača i čitača do mladosti i starosti te nas kao dobro pastir vodi u bolje sutra.«

Radost događaja prenijeti fotografijom

U župnim je vijećima aktivni Boris Poluta koji je cijeli svoj radni vijek proveo rađeći u Orebicu, a od ljeta 2014. je u mirovinu. »U Janjinici je kuća u kojoj sam rođen svojim istočnim dijelom sastavni dio zida oko crkve sv. Vlaha, a u Orebicu samo je jedna kuća između moje i župne crkve Marije Pomoćnice«, navodi Poluta, koji redovito fotografira i pomaže u župi u uređenju mrežne stranice. »Takva blizina sigurno je utjecala da sam svoj cijeli život bio vezan uz crkvu od najranijega djetinjstva, dakle još kao ministrant do sadašnjih dana kada sam službeni fotograf župe, a ujedno član ekonomskoga i pastoralnoga vijeća u župi. Ištice da se kao rođeni Janjinarin nije odrekao svoje župe niti ju je zaboravio, tako da je i dalje za najvažnije i velike feste tamо. «Tamo sam upoznao don Marka koji je pet godina prije dolaska u Orebic bio župnik župe Janjinice, i od tada je počela naša suradnja. K tomu, uviđek sam imao sklonost, volje i želje za fotografiranjem i fotografijom pa mi nije bilo teško prihvati ponudu don Marka. Koristim se svakom prilikom i odazivim i drugi župe po Pelješcu fotografirajući događaje u tim župama, što onda objavljaju na svojim porttalima. Redovito fotografije šaljem i uređništvu portala Dubrovačke biskupije.« Poluta ištice da mu je radost što i oni koji nisu mogli nazoditi događajima na fotografijama mogu vidjeti i donekle doživjeti i uživati u nekom događaju. I on vidi svijetu budućnost župe, pogotovo ako je dalje bude vodio don Marko ili netko tko će znati nastaviti njegov rad.■